

2839

פרוטוקול מס' 34/ג

מישיבת וועדת החינוך והתרבות

ביום ג' ו' בתמוז תשי"ח - 24.6.58

שעה 11.00

נוכחים:

- ש. פרסיץ - היו"ר
- ר. הקטין
- פ. זוארץ
- ש. כפרית
- י. סמילנסקי
- ד. נצר
- ר. צברי
- ח. מגורי-כהן
- י. ש. דוננברג
- א. רוזאל-נאור
- י. קליבנוב

מוזמנים:

- ד"ר אבידור - מנהל כללי משרד החינוך
- מר י. שריד - משרד החינוך
- מר אלון - משרד המשפטים

סדר היום:

חוק המועצה להשכלה גבוהה, תשי"ח - 1958.
(סעיפים 9 - 13).

היו"ר ש. פרסיץ:

אני פותחת את הישיבה.
אני צריכה להביא לידיעתכם מכתב תמוהה במקצת
בסגנונו, שהגיע אלי. המכתב הוא של סטודנטים
של בית-ספר למשפט וכלכלה. (קודאת את המכתב). אני מבינה שאתם
מסכימים שאענה להם במכתב אדיב שדברייהם הובאו בפני הוועדה.

מר וויסגל התקשר אתי וביקש שנקבע לו מועד
לביקורנו במכון וויצמן. הוא ביקש שני ימים אלטרנטיביים. אנקש
מהחברים לבחור את היום הנוח להם ביותר. הייתי מציע שזה יהיה באחד
מימי ב', בנוסיעתנו ירושלימה נוכל להתעכב שם.

ישיבתנו השניה בענף החוק. שעמדה להתקיים
בשבוע הבא, תידחה בשבוע ימים היות והיועץ המשפטי מר אילון, לא
יוכל להשתתף בה. נבקש ממר זיו להמשיך עמנו בדיונים על בתי-הספר
התיכוניים. אני מקווה שלפני הפגרה נצליח לגסור את החוק.

סעיף 9

י.ש. דרזנברג

אני מציע למחוק את הסעיף. חושבני שהמועצה - אם היא מועצה להשכלה גבוהה שהממשלה ממנה אותה - צריכה לקבל חופש פעולה, ואינני יודע לשם מה צריכים את אישור הממשלה. זה לא ענין פוליטי, זה ענין השכלתי. הממשלה ממנה את המועצה וזה ענין מקצועי גרידא.

הי"ר ש. פרסיץ:

אתם יודעים את דעתי. המועצה הזאת צריכה להיות מעוצה בלתי תלויה, היא צריכה לעבוד את הכללים אשר עליהם עוד נתווכח, אם כמה מהם צריכים להיות קבועים בתוך ההגדרות או לא. אבל החלטות המועצה להכרה במוסד - לדעתי - הן סופיות. אני מבינה את כוונת הסעיף הזה כי כל הגדרה קשורה אחר כך בתקציב.

י. סמילנסקי:

למעשה סעיף זה קשור בעיקר בסעיף 10 הבא אחריו. על ידי זה שמוחקים את סעיף 9, אין מקום לסעיף 10. לדעתי כל המוחק את סעיף 9 כאילו מחק את סעיף 10.

הי"ר ש. פרסיץ:

סדוב המועצה להכיר במוסד - טעון דיון. לאשר, אין כל שאלה. אם המועצה מכירה, זה סופי, אם היא מסרבת - צריך להיות ערעור. זה לא מחיקה אלא שינוי הסעיף.

ד"ר אבידור:

ההכרה הרשמית ניתנת על ידי נשיא המדינה, אולי הרצוי היה שלא רק גוף צבורי, אלא שזה יעבור גם דרך הממשלה.

הי"ר ש. פרסיץ:

הכירה המועצה במוסד בהתאם לסעיף זה וזה ומסרה על כך לשר החינוך, מעביר שר החינוך את ההודעה הזאת לנשיא, ובזה נגמר הענין. כאשר סרבה המועצה להכיר במוסד - יכול לבוא הענין לערעור.

ד. הקטין:

הנשיא לא מוסמך לאשר את המוסדות אלא הנשיא מוסמך למנות את המועצה.

הי"ר ש. פרסיץ:

אנו מבקשים את מר אילון לחשוב על הענין ולראות מה אפשר להציע.

מר אילון:

אין פה בעיה משפטית. כאן ישנה בעיה עקרונית-עניינית. אפשר לנסח את הסעיפים גם כך וגם כך. במידה וישנה החלטה חיובית שאין צורך באישור, אפשר בהחלט לנסח את סעיף 10 בהתאם לזה. השאלה היא אך ורק עקרונית. אני רואה שכולם בעד זה שתהיה אפשרות של ערעור לממשלה במקרה של סדוב או מחלוקת. אבל המחלוקת היא רק אם במקרה שיש החלטה חיובית של המועצה, האם גם אז יש צורך באישור הממשלה או לא. איזה החלטה שתקבל ניתנת לניסוח.

הי"ר ש. פרסיץ:

אני חושב שסעיף 14 עונה על כך.

י. סמילנסקי:

סעיף 14 אומר: ההכרה שמחייבת בתקציבים צריכה לעבור את אישורה.

הי"ר ש. פרסיץ:

ההכרה לא באה מבחינה תקציבית אלא לפי הקולגיה פיקציות האקדמיות של המוסד. אם הכרנו - מספיק. אם לא נרצה להכיר במוסד, והמוסד בא ומערער, זה צריך לעבור לממשלה. הכנסת קובעת תקציב למוסדות להשכלה גבוהה. המועצה הזאת רשאית להמליץ ולבקש את חלוקת התקציבים לפי הכללים המיוחדים אשר היא בודאי תעמיד לעצמה. ואז, את הדברים האלה היא רק מעבדת לעצמה

וממליצה עליהם בפני הממשלה. הממשלה יכולה לקבלם, הממשלה יכולה לא לקבלם.

אני לא תומכת בסעיף הזה, אבל אני אומרת בשביל אלה שטוענים לכך, שהמלה האחרונה בחלוקת התקציבים תהיה לממשלה, אז יש לממשלה הגנה בסעיף 14.

י. שריד:
בקשר להצעתו של ד"ר רוזנברג למחוק את סעיף 9. ישנה הסכמה שלגבי אישור, אם המועצה מאשרת אין צורך להביא זאת לאישור הממשלה, אבל אם היא מסרבת - צריך להביא, אז אחת משתי אלה. אם אומרים שהממשלה איננה מוסד אשר רשאי ויכול מבחינה מהותית לספל בעניינים כאלה והחלטת המועצה היא המלה האחרונה, אז גם לחיוב וגם לשלילה, כי היא הרי אומרת את המלה האחרונה. אבל אם נשאירים דרך למוסד להתגונן בפני הממשלה והממשלה יכולה לבטל את המלצת המועצה, אז אותו ההגיון מחייב לתת לה גם את האפשרות השנייה.

י. ש. רוזנברג:
ישנן שתי בעיות. הבעיה של ההכרה והבעיה של הסרוב. בסעיף 15 ישנה בעיה של ביטול. אין ההגיון הזה כפי שאתה אומר, מר שריד. באם לממשלה יש רשות להתערב, היא רשאית להתערב גם לחיוב וגם לשלילה.

אם אני אומר שזה גוף מקצועי, פירושו שעומדים לפני אותו הגוף האינטרסים של המדינה, ואני מקבל שהממשלה זה לא גוף פוליטי במובן הצד אלא האינטרסים של המדינה דורשים יותר מוסדות להשכלה גבוהה. אומרת הממשלה: יתכן שלא צריכים לעמוד על חוט השערה. המועצה קבעה כללים ואמרה שזה לא לפי הכללים, אז אף על פי שזה לא לפי הכללים, בכל זאת רוצה הממשלה לאשר זאת. הממשלה עומדת בפני בקורת. אם היא תכיר במוסד להשכלה גבוהה אשר אין לו רשות להיות מוסד שכזה, הרי היא תעמוד נגד הבקורת הזאת. הממשלה יכולה להחליט נגד החלטות המועצה במקרים בוודים שהם כאילו האינטרסים הגבוהים של המדינה, ויתכן שיהיה איזה מוסד לפיסיקה או למדע והממשלה צריכים מוסדות כאלה, אומרת הממשלה: בכל זאת אם הפרופסורים במוסד זה הם לא במידה הרצויה, בכל זאת היא מאשרת את המוסד הזה. אם היא לא יכולה להחליט היא שולחת את זה חזרה לדיון והיא אומרת את דעתה. במדינה צריכים למוסדות כאלה, ולטרות מה שהחלטתם אנו מבקשים מכם - חברי המועצה - לדון עוד פעם בענין, תקבלו בחשבון את הרעיון הזה, וכו'... אבל אם המועצה אומרת שישנם כל הכללים וכל הקווליפיקציות, והיא מכירה מבחינה מקצועית, האם יש עוד מקום לדיון? לא נשאר שום דבר לדיון.

י. שריד:
האינטרס של המדינה יכול לומר שאין צורך.

י. ש. רוזנברג:
האינטרס של המדינה יכול לומר שאין צורך לא מבחינה מקצועית אלא משתי בחינות. או מבחינה כלכלית, או מבחינה פוליטית. מבחינה פוליטית כולנו אומרים שזה לא צריך להיות, אז מבחינה כלכלית.

אני מתנגד לכל קיצוצים בהשכלה הגבוהה. מה שיהיו יותר מוסדות להשכלה גבוהה, מה טוב ומה נעים - אם הם יעמדו על הרמה הנאותה. הממשלה יכולה לומר: אין אנו יכולים לתת את התקציבים. המועצה רק ממליצה על התקציבים, נדון עוד על התקציבים, אבל נקבל את הדרך הזאת: המועצה ממליצה על תקציבים והממשלה רק מחליטה עליהם. מתוך כך אני אומר שצריכים לנסח את הסעיפים האלה. למחוק את סעיף 9 ולנסח מחדש את סעיף 10 בדרך אחרת, שיהיה ברור שיש ערעור אבל לא צריכים אישור. רק בקשר לערעור. ערעור על ביטול, ערעור על סרוב, ערעור על כל הנקודות האלה. החליטה המועצה - מבחינה מקצועית - זה קובע.

א. רזיאל-נאור:

עדין הדבר אצלי בגדר ספק אם צריכים למחוק את הסעיף הזה. אולי באמת יהיה מוטב לנטח אותו אחרת בנוגע לסרוב להכרה או מתן ערעור, לא מפני שאני חושבת שהממשלה איננה די פוליטית, אלא משום שאם אנו רוצים את הכל ורוצים את כל ההחלטות רק למועצה בלבד, והמועצה בנוייה לפי חוק זה כאילו הייתה גוף סגור, איננה אחראית בפני שום רשות ממשלית המדינה, לא בפני הכנסת, לא בפני הממשלה ואי-אפשר לפקח על פעולותיה על ידי הסעיף הזה, ומכניסים כאן את ההכרה, מדיניות ההכרה או הגשת הערעור לממשלה, בשארית בידי הכנסת האפשרות לפקח על כל פעולות המועצה, כי תפקיד הכנסת הוא לא-רק חקיקה אלא פיקוח על פעולות הממשלה. ואם הממשלה תעשה משהו החורג, או תכיר במוסד שאיננו ראוי שיכירו בו כמוסד ועל הקמתו סערערים, יכולה הכנסת לבקש מהממשלה הסבר, והמועצה אינה רשאית ואין לה שום אפשרות לקבוע שום-דבר.

זו החולייה היחידה שמקשרת את הפיקוח של הכנסת על הפיקוח של המועצה. ולכן אני מסופקת אם צריך למחוק את הסעיף, ואני מבקשת להשאיר זאת לדיון לישיבה הבאה על מנת לשקול בדבר.

הי"ר ש. פרטיץ:

אם יעבור הסעיף השני בנוגע לתקציב, תמיד ישנה אפשרות של תגובה, ותגובה מעשית.

ד"ר אבידור:

דציתי שהיועץ המשפטי יסביר לנו או יאמר, האם יש תקימים אצלנו שמועצה צבורית מחליטה החלטה מסוימת וזה ניתן מיד לביצוע לנשיא. אם תאמרו שהמועצה מעבירה זאת דרך שר החינוך והתרבות, הרי זה כאילו הממשלה. אם לא, אז למה בותנים שיקול לנשיא?

י. קליבנוב:

אני רוצה להדגיש שאין להשוות את המועצה להשכלה גבוהה המוצעת פה לכל מועצה צבורית אחרת הקיימת על ידי איזה משרד ממשלתי. שם המועצה מתמנית על-פי-רוב על ידי שר והיא צריכה לעמוד תחת פיקוחו, והחלטותיה טעונות אישור. לפי סעיף 2, זאת אומרת שיוצרים איזה גוף מיוחד שהוא לא מקבל את הכוחות שלו מהממשלה, כי אם הוא מקבל את הוח שלו מנשיא המדינה, והוא עומד מעל הממשלה והוא עומד מעל לממשלות ויש לו כוח מסויים והשקפה משלו על העניינים בתוך המדינה, הוא ניטרלי ואיננו פוליטי, והוא צריך לדאוג לעניין הזה של השכלה גבוהה. אם הוא רשאי לסנות את המועצה הזאת, ברור לפי החוק שלנו, אותו הגוף או אותו האיש שרשאי לסנות, הוא גם רשאי לבטל או להחליף אנשים בתוך המוסד. על ידי זה ניתן הכוח לנשיא המדינה במקרה שהוא רואה שהמועצה אינה מסלאה את תפקידה כראוי, או שיש לה נטיות או שהיא מקבל את החלטותיה בפזיזות. במקרים אלה יש לנשיא את הרשות לא לבטל את החלטותיה אלא לסנות את הרכב המועצה. זה הכוח שניתן לנשיא. זאת הערבות שהמועצה הזאת שהיא מועצה אוטונומית ועומדת ב דשות עצמה, שהיא לא תוכל לסטות מהדרך הנכונה ותיגרום נזק לענייני המדינה. על כל פנים על העניינים האלה יש פיקוח רב, יש את הכוח לפקח עליהם - לנשיא המדינה.

לכן לדעתי סעיף 9 מיותר והוא נוגד את המטרות והכוחות שהחוק הזה מעביק למועצה. ישנה ערבות נוסף, שבראש המועצה הזאת עומד שר החינוך, והוא מייצג בנידון זה את הממשלה ויש ביכולתו להגן על עמדת הממשלה בעניינים אלה. כמוכן שאין לו כל זכות ווטו במידה והמועצה מחליטה נגדו. החלטות המועצה המשפטית למשל אינן טעונות את אישור הממשלה. המועצה היא אוטונומית, כל העניין של המועצה המשפטית הזאת לפי רוח החוק הזה, וזה צריך להיות גוף עצמאי אוטונומי.

מר אילנו:

שאלתו של ד"ר אבידור. אין לנו דוגמה של מועצה שפונה ישירות לנשיא עד כמה שידוע לי. יש לנו וועדות מינויים כמו לשופטים ודיינים, ושם הוועדה מבחינת החוק ממליצה והנשיא מאשר. אבל יש הבדל בין וועדת מינויים למועצה, אם כי בחוק אין כל מניעה לתת מבחינה משפטית את הקשר הישיר

בין המועצה לנשיא. כאן באה הנקודה שאמר חבר-הכנסת קליבנוב. הסמכויות של הנשיא הן דפרזנטטיביות טהורות. גם לפי מה שנאמר כאן שהמועצה להשכלה גבוהה תמנה על נשיא המדינה, הואיל והנציגות נשלחת בהתאם לסעיף 4, הממשלה ומוסדות אחרים, הרי המינוי הזה אינו מינוי של פיקוח אלא אך ורק מינוי דפרזנטטיבי.

אם אנו דואגים לפיקוחה של הכנסת, חברת-הכנסת רזיאל-נאור, והפיקוח יכול להעשות רק באמצעות הממשלה, אני אינני חושב שמבחינת הבקורת יש לנו פיקוח על העובדה שהנשיא ממנה כשם שקשה לומר שיש לנשיא פיקוח על המינויים. הפיקוח של הנשיא הוא דפרזנטטיבי, כפי שהשגריר שלנו מתמנה על ידי הנשיא והמינוי הזה אינו יעיל מבחינת הפיקוח. הפיקוח יכול להעשות אך-ורק דרך הממשלה.

ס ע יף 10

היו"ר ש. פרסיץ:
זאת אומרת, הממשלה רשאית לסרב להכיר בבקשה של המוסד לאחר שהמועצה לא הכירה בו והיא רשאים - אם היא בדעה אחרת - להחזיר את זה למועצה לדיון שני.

י. ש. רוזנברג:
הסעיף הזה מבחינה סגנונית אינו טוב לי. החלק הראשון פשוט. אולם החלק השני: החזירה הממשלה את הבקשה למועצה, טעונה החלטת המועצה בדיון החוזר אישור הממשלה - מפריע לי יותר. אם המועצה בפעם השניה סרבה, האם הסרוב גם כן צריך את אישור הממשלה? לא ברור אם זה כמו בסעיף 9 שרק ההכרה טעונה אישור הממשלה. פירוש הדבר שבפעם השניה רשאית הממשלה להכיר נגד דעת המועצה או לא. יכולים לפרש כך, יכולים לפרש כך. צריך להחליט מה אנו רוצים. רוצים לתת לממשלה בפעם השניה את הרשות להכיר אף על פי שהמועצה סרבה פעמים להכיר, או לא? אומרים שהמועצה מסרבת פעם שניה ובזה נגמר העניין וזאת החלטה סופית.

י. סמילנסקי:
אני מציע שבסעיף 10 או כנספח אליו יבוא העניין שעליו דברו כאן באי-כוח המוסדות. זאת זאת אומרת, שהדיון הזה בסרוב ובהכרה לא יהיה לאורך ימים אלא לתקופה מסוימת, לזמן מוגבל של הפרוצדורה הראשונה והשניה. הייתי אומר את הדבר הזה באופן סתמי - 6 חודשים. תוך 6 חודשים לחייב את המועצה לתת את התשובה הן או לאו. ואותה תקופת זמן וכיוצא בזה, חייב להעשות הדיון השני על מנת לא לגרום סחבת למצבו של המוסד. אינני יודע אם הדבר הזה יכנס לסעיף זה או שעהן סעיף מצוחד.

בקשר להערתו של ד"ר רוזנברג. אני סבור שהדיונים הבאים אל שולחן המועצה, באים דרך שני פתחים. הפניה יכולה להיות דרך פתח המועצה עצמה, הפניה יכולה להיות דרך הממשלה. ומשום שני הפתחים האלה, זה מחייב את הצורך בסעיף הקודם משום שאז הממשלה מביאה, ואז יש הצדקה לרישא של הסעיף הזה, או דרך הממשלה או ישירות.

אני מצטרף לדעתו של ד"ר רוזנברג שאין כאן ניסוח מה לבסוף, הדבר יכול להתנדף, לא להגיע לשום הכרעה, להכנס למשחק של שוב ולך, המועצה סרבה, הממשלה סרבה, מה יהיה?

ד"ר אבידור:
גם אנו מטעם משרד החינוך והתרבות עוררנו את הבעיה הזאת בפני הנציגים המשפטיים, ואמרנו שכל דיון במועצה חייב להסתיים תוך 6 חודשים, אמרו לנו שדבר כזה צריכים לקבוע בתקנון. לנו אין התנגדות שדבר זה יינתן בחוק או שבתקנות יקבעו הזמנים.

מר אילון:

אני חושב שהערותו של ד"ר רוזנברג נכונה. צריכים לומר במפורש מתי ההחזרה הזאת, האם זה פעם נגמר או לא, צריך לקבוע שאם פעם הממשלה החזירה זה סופי, ואת זה צריכים להוסיף בסעיף. לעומת זאת מה שנוגע לזמנים של עצם הדיון, וגם לשאלה שמתעוררת דוקא על ידי זה שנוסיף את הנוסח - הוחזר פעם זה סופי, מתעוררת השאלה האם המוסד הזה לעולם ועד לא יוכל לפנות שנית. על כל פנים צריך לתקן את הנוסח של סעיף 23 ולומר בו במפורש שאפשר וצריך לקבוע את הזמנים בתקנות בקשר להחזרת הדיון. ההנחה היא שבדרך כלל תקופת הערעור היא ענין מטריאלי ולא דוקא פרוצדוראלי. ורציתי מבחינה משפטית להוסיף הערה במפורש בסעיף 23. בין יתר התקנות שהוא יתקין קיימים ענין הזמנים, אם כי ספק אצלי אם צריך להכליל בזה גם את הזמנים של עצם הדיון. עד כמה שידוע לי לא זכור לי שום חוק בקשר לאיזה מועצה שמגבילים בו את זמן הדיון של המועצה.

י.ש. רוזנברג:

בפיקוח על השירותים יש סעיף כזה.

מר אילון:

אפשר לעשות זאת אם כי נדמה לי שזה חידוש. אפשר להתקין זאת בתקנות ולקבוע שהשר יתקין את זה בתקנות וזה יקבע. בקשר לפתיחה של סעיף 10, ביקש מוסד להיר בו... אני חושב שהפתיחה צריכה להשאיר המשפט הזה בלבד. הערעור ניתן אך-ורק במקרה שהפנייה באה מטעם המוסד, כפי שכבר העיר על כך חבר-הכנסת סמילנסקי. אם בקשת ההכרה לא באה מטעם המוסד עצמו אלא בדרך אחרת, הרי אז אין צורך לתת למוסד זה את זכות הערעור.

י.ש. רוזנברג:

שר החינוך והתרבות ביקש להכיר, סרבו להכיר, שר החינוך והתרבות רוצה לערער.

מר אילון:

לפנינו הסעיף הזה שהוא מקובל בכל ממדינות, הערעור ניתן לאדם שפנה בדרגה ראשונה והוא לא זכה בדרגה ראשונה, הוא מקבל את הדרגה השניה. מוסד שביקש ולא נענו לו, יש לו זכות ערעור.

היו"ר ש. פרסיץ:

לדעתי, אם נקבע בסעיף 8 שהמועצה רשאית להכיר במוסד פלובי להשכלה גבוהה, אני חושבת שסעיף 9 צריך להיות מנוסח אחרת. ביקש מוסד להכיר בו כמוסד להשכלה גבוהה וכו', תדון המועצה בבקשתו תוך 6 חודשים ותקבל את ההחלטה. זה צריך בראש וראשונה להיות ברור. סרבה המועצה לאשר - זה סעיף 10. אז יכול שר החינוך או המוסד באמצעות שר החינוך להביא את הבקשה חזרה בנפיו הממשלה, והיא רשאית שוב פעם תוך זמן מסויים לסרב או להחזיר למועצה לדיון חוזר. סרבה המועצה בפעם השניה להכיר במוסד הזה, יש...

י.ש. רוזנברג:

אין צורך להביא בקשה כזאת במשך שנה.

היו"ר ש. פרסיץ:

סרבה המועצה על יסוד הכללים, אין להביא זאת להכרה תוך תקופה מסוימת.

זה לא סרוב, הייתי אומרת - הכרה בשלבים. זה לא מוסד להשכלה גבוהה; אין לו תלמידים בוגרי בתי ספר תיכוניים, וכו'. לי נדמה שהדברים האלה צריכים להיות קבועים בסעיף הזה וצריכה להיות שנה להצעה כזאת. אני אומרת שנה, כי בפחות משנה שום דבר לא יכול להשתנות בארץ וביחוד לא במוסד גבוה.

מר אילון:

אני רוצה להסב את תשומת לב חברי הוועדה שגם התקנון ששר החינוך מתקין לפי החוק, הוא בהתייעצות עם המועצה, כאילו זה מקנה משקל יותר רציני גם לתקנות. לכן אפשר במיוחד לאור זה, לאפשר את קביעת הזמנים לשר משום שהוא לא עושה זאת על דעת עצמו, כפי שכל שר בכל חוק מתקין תקנות עד דעת עצמו.

היו"ר ש. פרסיץ:

אדרבה, תכינו שתי נוסחאות.

א. רוזיאל-נאור:

לא כל דבר ניתן להשוות לבית-משפט ולתהליך של בית-משפט. אם בבית-משפט אין מקנים את הזכות להגיש ערעור, למה לא תיקח סימוכין משם לצורך הענין הזה שאנו דנים בו? אם המוסד עצמו לא ביקש את ההכרה השניה והבקשה הובאה על-ידי השר או מישהו מתברי המועצה, מדוע עוד פעם לדון בזה? אני חושבת שצריך להרשות לדון כאשר המוסדות אינם דברים סטטיים, אלא המוסדות הם דברים חיים ההולכים ומשתנים, התנאים בהם משתנים והולכים, וההכרה נשללת מהמוסד כאשר הוא לא עומד במילוי הכללים האלה שהמועצה קבעה, או רמתו לא הייתה מספקת. המוסד יכול להשיב את דרכו, לשפר את תנאיו, להשיג את הרמה הרצויה, אנשי בית הספר יכולים להיות אנשי מדע ולא אנשים מקצועיים, תוך חמישה חודשים הוא השיג חמישה פרופיטורים וכל הדברים האלה משנים את מעמדו ועמדתו כלפי הכללים הנדרשים, ויש לתת לו את הרשות עוד פעם לדרוש את הדיון הראשון. אם פעם שניה - הענין סופי.

סופי בשלב זה.

י. ש. רוזנברג:

א. רוזיאל-נאור: אם שיפר את תנאיו - ניחא לי. אם לא שיפר את תנאיו בשום פנים אין להעלות על הדעת שהענין יהיה סופי ולא תהיה זכות להכרה מחדש, כי אז המועצה היא מכשיר להקפאת ההשכלה הגבוהה. אני אומרת - זה הקפאת ההשכלה הגבוהה ולא עידודה ולא פיתוחה.

אשר למשך הזמן, נראה לי שגם סעיף 9 אנו צריכים להוסיף משהו. אם נניח שסעיף 9 נשאר כמו שהוא, גם פה צריך להגביל תקופה - כמה זמן. נניח, לא ניתן אישור במשך 3 חודשים או 6 חודשים, יפול להיות מצב שהמועצה הסכימה להכיר במוסד והענין הובא לממשלה, הממשלה או שהיתה טרודה בענינים אחרים, אבל היא לא אמרה לא ולא נזדרזה להגיד כן, והמצב הולך ונמשך והמוסד כטועה במדבר. הייתי אומרת - אם תוך פרק זמן מסויים לא אמרה - לא, יראו זאת כאילו אמרה - כן.

ר. צברי:

אני רוצה להתייחס לדבריו של היועץ המשפטי. הדעה האומרת שמותר וצריך לקבוע זמן לתקופה גם על הפניה הראשונה, גם על הערעור, הזמן של הפניה לממשלה לאישור אחרי הערעור השני, הדעה היא לתת אפשרות, אבל כמובן בפרוספקטיבה יותר גדולה, במרחק יותר גדול, כי אז ניתנת האפשרות לתקן או לשנות. אני חושבת שזה נכון וצריך לקבוע זמן למתן אפשרות בפעם השלישית כעבור זמן. אבל מדוע אתה אומר שגם ענין הזמן צריך להעביר זאת בתקנות? מדוע לא יותר טוב לנסח זאת כסעיף מסויים בתוך ההצעה?

י. ש. רוזנברג:

רציתי לשאול אלה את היועץ המשפטי. האם ישנה רשות לפי הנוסח עכשיו למועצה להכיר בתנאים מיוחדים, או צריכים להכניס זאת בפרוט. המועצה יכולה לאשר או לסרב. המועצה יכולה להגיד: אני מכירה בתנאי שתוך 3-6 חודשים תנאים מסויים יתקיימו. האם לפי הנוסח עכשיו ישנה אפשרות כזאת או אין?

ש. כפרית:

המטרה היא לעודד מוסדות להשכלה גבוהה ומתוך כך אנו צריכים לגשת לכל סעיף וסעיף. אם ד"ר רוזנברג חושב שאם לא נגביל את הזמן, חצי שנה או שנה יהיה זה לרעת הענין, כלומר, המעגל ילך הלוך וחזור. אני חושבת שמוטב שנשאיר את המעגל רחב יותר בחוק, אלא שבתקנות, כמו שהיועץ המשפטי הדגיש, את התקנות קובע שר בהתייעצות עם המועצה הזאת. אם אין התנגדות בסדר.

בקשר לקביעת כללים, מוטב שלא נקבע כללים לגבי מוסד מסויים, כי אז נכנס לכל זאת...

א. רוזיאל-נאור: זה לא פרטים - זה כללים.

י. סמילנסקי:

לשאלתו של ד"ר נוזנברג, הייתי רוצה להפנות תשומת לבו לסעיף 8 המדבר על כללים. בשעה שמוסד מסויים או מסרב או איננו מסרב, ומקבל תשובה שלילית, אומרים לו - לא, הרי הבקשה והתשובה מבוססים על כללים מסויימים, ויש שם את כל אותן הבעיות, רמת לימודים, תקציבים, וכו'. אין בדבר הזה שרירות לב, יתכן שהמועצה תצטרך לנמק. אבל הדבר הזה, המוסד איננו מקיים את כלל א', ב' ו-ג'.

הייתי רוצה להפנות תשומת לבכם לענין סעיף 23. משמע - יש החלטות הטעונות אישור, ישנן החלטות שאינן טעונות אישור. הדבר כתוב ב-8 ומסביר את סעיף 9. הכרה במוסד, זה סעיף הטעון אישור הממשלה. כללים קובעת הממשלה לא אישור המועצה, אבל על ידי זה סעיף 9 רק מוציא מהכלל ואומר, על כללים המועצה עצמה מחליטה. על ההכרה - הממשלה. יש החלטות הטעונות אישור, יש החלטות שאינן טעונות אישור. ענין סעיף 10 אומר שהואיל ופה עוסקים בענין של הכרה אז ההכרה תהיה טעונה אישור והאישור בנוי על יסוד הכללים. הואיל והכללים בנויים על אחריותה האוטונומית של המועצה, מתוך כך אני חושב שהשאלה ששאלת ברורה לפי הנוסח.

עוד הערה בקשר לענין עונת הלימודים, הגבלת זמן. יכול להיות מצב כזה שהשבוע הגישו בקשה ובשבוע הבא יוצאים המוסדות לחופשה של 4 חודשים. לכן הגבלת זמן סתמית למוסדות שיש בהם לימודים זה לא מספיק. כל מי שיבוא לשם לא יוכל לראות ולא לשמוע וישארו בסופו של דבר רק חודשים. איך אפשר לבקר במוסד בשעה שהוא סגור? אם קובעים 6 חודשים, זה אומר 6 חודשים של הנהלת בית-הספר. הניסוח צריך להיות יותר גמיש או לקבוע זאת בתקנות, כי החוק יהיה נוקשה וקשיח ויגרום עוול.

י. ש. רוזנברג:

לא שאלתי על שרירות הלב של המועצה אלא על סמכות המועצה. לזה התכוונתי, שאלתי האם המועצה לפי החוק מוכרחה לומר: אנו מסרבים מכיוון שאין זה וזה וזה. אבל היא מוכרחה לסרב מכיוון שהכללים שקבעה לא קוימו, או שיש רשות לומר: אנו מכירים בכך מהיום בתנאי שתוך שלושה חודשים ישתנו דברים מסויימים. זה ענין של סמכות המועצה.

מר אילון:

הבינתי את שאלתו של ד"ר רוזנברג, והיא שאלה משפטית טהורה, והדבר הזה מקובל בהענקת רשיונות. הממשלה נותנת רשיונות מיד והיא מתנה תנאים מסויימים שאם התנאי לא יקויים - הרשיון בטל. השאלה היא האם מבחינת הנוסח שקיים פה יש אפשרות למועצה לעשות זאת. לדעתי - לא, כי פה נאמר שהמועצה רשאית להכיר, וכשאנו רוצים לתת סמכות כזאת אנו כותבים: רשאית להכיר בתנאים ובהגבלות. אינני חושב שיש מקום להכרה מסוייגת. כשמדובר על רשיון יבוא או רשיון אחר, ברור שהרשיון צריך להנתן מיד ומתנים בו תנאים. לא יתכן שהממשלה תאמר: אנו מכירים בכך כמוסד גבוה בתנאי שתוך זמן מסויימים יהיה לכם הסגל האקדמאי. החוק יוצא מהנחה שבענין מוסד להשכלה גבוהה אין הכרה למחצה, שליב או רביע. או שיש הכרה ממש או שאומרים תשפרו את התנאים ואז נדון מחדש בבקשתכם ונכיר במוסד. על-כל-פנים - מבחינה משפטית - לפי הנוסח הקיים עכשיו ההכרה צריכה להיות מלאה ולא מסוייגת.

חברת-הכנסת צברי שאלה מדוע זה צריך להיות בתקנות ולא בחוק. אין כאן הגבלה חוקית. את הכל אפשר לכתוב בחוק. הנוהג אצלנו הוא שבחוקים לא כותבים הגבלות זמנים אלא משאירים זאת בתקנות. זה לא מעשי, קשה מאד לראות מראש מה הם. ישנם עניינים שיגרמו לדיווחים וכיוצא בזה. אם זה נמצא בחוק למשך שישה חודשים, אפשר לשנות זאת רק על ידי חוק יותר מאוחר שהכנסת תבוא ותשנה מ-6 חודשים ל-9 חודשים. אם זה נמצא בתקנות, המכשיר נוח מאד, צריך לכנס את המועצה והמועצה תוכל לשנות את אשר קבעה לעצמה.

ר. צברי: איך משמור שלא תהיה סחבת מצד המועצה?

מר אילון:

שר החינוך הוא שמתקין את התקנות, הוא נתון לפיקוח פרלמנטרי. המועצה אינה נתונה לפיקוח פרלמנטרי. ודוקא בנושא זה, השר מתקין את התקנות בהתייעצות עם המועצה. אליו אפשר לפנות בשאלה ובכל צורות פרלמנטריות אחרות ולשאול, מדוע התקינו כך ומדוע אחרת. מלומר שדוקא בנקודה של הזמנים, יש פיקוח פרלמנטרי מלא.

י. קליבנוב:

יש להניח שכל מוסד באופן סביר, באופן המתקבל על הדעת, ממלא את חובתו ועושה מה שנחוץ, ומשתדל לקבל החלטות עד כמה שיותר מהר. אנו לא יכולים לקבל זמן. אם אחרי שישה חודשים המועצה לא קיבלה החלטה, מה הוא הדין? תושיבו אותנו במאסר? תיפנו למי? יש איזה סנקציות לדבר הזה? מה דינו של מצב זה? לא צריכה להיות סחבת או שהמועצה היא מועצה יעילה והיא מחליטה. נניח שהיא תחליט תוך הזמן הזה והיא יכולה להחליט בענין זה אבל יש לפעמים שאלות כלאה שאי-אפשר להחליט עליהן בתוך תקופה של 6 חודשים, והדיונים מוכרחים להישמך 12 חודשים, האם אין אפשרות לעשות זאת? אם יהיה מקרה אחד ומקרה שני שהמועצה הזאת אינה ממלאת את תפקידה, אז מי שצריך להוציא את המסקנות יוציא את המסקנות בנוגע לענין הזה.

אני חושב שאין כל הגיון וזה בניגוד לכל דרך החקיקה שלנו, להטיל על המועצה עצמה. אפשר בתקנות להגביל זמנים לתקופה מטויימת אבל לא על המועצה עצמה כאשר היא צריכה לדון בעצם הענין. אין לי כל ספק שלהכיד פרושו - להכיר באופן סופי. לא יכולה להיות הכרה בלתי סופית. מובן מאליו שאם המועצה מוצאת שמשהו חסר במוסד זה או אחר או שהמוסד לא ממלא את הכללים האלה, אפשר להעיר להם, ובמשך הזמן הזה הם יכולים לתקן את הפגם הזה.

היו"ר ש. פרסיץ:

אתה בעד זה שזה יהיה בתקנות?

י. קליבנוב:

הכרה זאת הכרה. המועצה תקבע בעצמה כללים. זה לא ענין של תקנות אלא ענין של החלטות המועצה עצמה.

ד"ר אבידור:

נכון שלפי הצעת החוק אין הכרה בתנאים. ההכרה היא סופית, אבל יש אפשרות של הכרה מטויימת. אם תראו בסעיף 18. המוסד יגיש בקשה להכרה מלאה, תאמר המועצה: חסרים לכם כמה דברים במחקר, לכן לפי שעה אנו מכירים בכם הכרה חלקית, אתם רשאים להעניק תואר ואתם תמלאו את התנאים תוך שנה או שנתיים ניתן לכם תואר של

ס ע י ף 11

היו"ר ש. פרסיץ:

אינני חושבת שיש ויכוח עליו.

י. קליבנוב:

אני רוצה להבין מי בדרך כלל מבקש להכיר במישהו.

א. רוזיאל-נאור:

אינני מתנגדת לסעיף 11. מה יהיה במקרה שההכרה תשלל מהמוסד? יקחו בחזרה את התעודה?

ד"ר אבידור:

ב"רשומות" יודיעו שהיא בטלה.

מר אילון:

סעיף 16 נותן את החשובה לשאלתך.

א. רוזיאל-נאור:

זאת אומרת שנותנים לנשיא סמכות אשר יכולים לפגוע בה, אז מה זה מועיל?

היו"ר ש. פרסיץ:

אני יודעת שלנשיא אין בכלל סמכות להביר.
מה סמכויות הנשיא? יש סעיף במקנה לו זאת?

א. רזיאל-נאור:

לדעתי זה פגם גדול מאד. לנשיא - עד כמה שאני זוכרת את סמכויותיו - אין סמכות להכיר במוסדות, תארים. מר סמילנסקי אומר שלנשיא ישנן הסמכויות שניתנות לו. על כן, אם באים לתת סמכות לנשיא צריך להזהר מלפגוע בכבודה. מצד אחד נותנים תעודה חתומה בידי הנשיא, מחרתים יהיה מישהו אחר שירצה לשלול את הדבר. אם אומרים שהמועצה ממונה על ידי הנשיא, יש בזה משמעות. אבל אם המוסד עלול להתקלקל, הסגל האקדמאי מתחלף, הומה ירדה, נתגלו מעילו כספיות או מעילות אחרות במוסד, המוסד נכשל וברור שאי-אפשר שתשאר תעודת הכבוד שניתנה לו על ידי הנשיא. מה מוסיף הסעיף הזה לכבודו של הנשיא או לערכו של המוסד? אני חושבת שצריך להוריד את הסעיף.

י. ש. רוזנברג:

אני משוכנע בדברי הגברת רזיאל-נאור. הייתי מציע במקום - הנשיא, שיהיה כתוב: שר החינוך והתרבות. לדעתי זה מתאים בדרך החקיקה ובדרך שמדינה הולכת בה. סמכויות כאלה ניתנות לשרים ולא לנשיא המדינה.

י. קליבנוב:

אני תומך בזה.

י. סמילנסקי:

אני מפקפק.

מר אילון:

לבעיה הזאת יש גם אספקט ענייני, האם רצוי להעביר זאת לדרג כה גבוה, אבל יש גם אספקט משפטי וכאן אולי צריך משהו לתקן. היום המצב התחוקתי הוא שסמכויות הנשיא הן אך ורק רפרזנטטיביות. הדוגמה של מינוי הושפטים. ישנה וועדת מינויים הממליצה על המינויים והמינויים ניתנים על ידי נשיא המדינה, אבל ברור שהנשיא לא יכול להתערב בהחלטת הוועדה אלא הוא פשוט ממלא את התפקיד הרפרזנטטיבי. אחת מסמכויות הנשיא לחתום על כל חוק. ופה ישנה שאלה קשה, מה יהיה אם הנשיא יגיד, אינני חותם? יש הגורסים שהוא מוכרח לחתום, אבל אם אינו רוצה לחתום? יש בסמכות הנשיא סעיף האומר שהנשיא צריך לחתוך על כל חוק חוץ מחוק הנוגע לו. אולם אם הכנסת בכל זאת תעמוד על כך, היא יכולה להוציא חוק שיהיה בלי חתימתו, הואיל והחוק נוגע לו הוא אינו זקוק לחתימתו.

י. סמילנסקי:

היד שנתנה, היד שלקחה בחזרה.

מר אילון:

אני מבין שאננה רוצים להפגין את אי-התלות על ידי זה שהנשיא נותן את התעודה. נדמה לי שבחוק השופטים ישנה הוראה שאם שופט מובא לדין משמעתי, ובית-הדין המשמעתי מחליט לבטל את מינוי כשופט, אם אינני טועה גם הביטול הרשמי על סמך החלטת בית-הדין המשמעתי ניתן שוב פעם על ידי הנשיא. בסעיף 16 אפשר להוסיף, שכפי שהממשלה אישרה ופורסמה ב"רשומות" כך אפשר לפרסם את הביטול ב"רשומות". אפשר להוסיף שם שהביטול הרשמי יכול להעשות על ידי הנשיא.

י. ש. רוזנברג:

אני חושב שיותר טוב אם נוציא את הנשיא מכאן.

י. שריד:

אני בעד זה שזה ישאר בידי הנשיא. אני מפקפק אם צריך לתת לנשיא את הסמכות ליטול, כי בדרך כלל צריכים לתת לנשיא כל דבר שיש בו מן העלאה, כל דבר טוב, כל הענקת זכות גדולה. כאן לא נאמר בהצעת החוק שהנשיא נוטל, פונה ואומר: תחזירו לי בבקשה את התעודה, אלא מספיק אם פרסמו זאת ב"רשומות", ניטלה ההכרה. יש ערך שהנשיא יתן את ההכרה למוסד גבוה בכדי באמת להבטיח את אי-התלות של המוסד הגבוה בממשלה. שר החינוך לפי החוק מכיר בבתי הספר ממלכתיים, בתי ספר יסודיים, בתי ספר תיכוניים. אולם לגבי מוסד גבוה רוצים להבליט כאן את אי-התלות, והמוסדות האלה תלויים מאד בממשלה. על מנת להבליט את אי-התלות של המוסד הגבוה יותר טוב שההכרה תינתן על ידי הנשיא, אבל ליטול - מספיקה הודעה ב"רשומות" שנלקחת התעודה מהמוסד.

ר. צברי:

אני מקבלת את דברי מר שריד.

י. סמילנסקי:

תעודת ההכרה תוחזר לנשיא.

א. רזיאל-נאור:

אני חושבת שאנו מעניקים סמכויות בלי שתינתן לנו שום סמכות להענקת סמכויות אלה, וסמכויות קיימות בדרך אגב. אינני יודעת אם הן מוסיפות כבוד ואינני יודעת אם משיגים בזה את מה שמנסים לומר כאן, את אי-התלות של ההשכלה הגבוהה. אי-תלות ההשכלה הגבוהה נובעת מהחוק עצמו. אם המועצה ממונה על ידי הנשיא ורוצים לשוות לזה את כל הערך והתוקף, אז זה קצת מסכן את כבודו של הנשיא ולא צריכים לעמוד על זה. אנו לוקחים את הסמל הגדול ביותר של המדינה ופורטים אותו לאסימונים.

אני מציעה לוועדה לבטל את הסעיף הזה.

ס ע י ף 12

היו"ר ש. פרסיץ:

רבותי, יש אצלנו צורות נוספות של מוסדות גבוהים, ואני לא חושבת שאנו צריכים לקבוע בחוק שזה צריך להיות דוקא תאגיד.

מר אילון:

אני חושב שזה אחד הדברים הטובים שנוכל במידת מה לקיים את המצב הקיים. הוצע בכנסת לפני מקפר שנת 1957 לא בא לכלל דיון - חוק האמותות, הוא בא להחליף את האגודות האוטונומיות. אצלנו בארץ יש כמה צורות של אישיות משפטית. כל מוסד מזכרח להיות אישיות משפטית אם הוא צריך לפעול, כי הוא צריך לפעול בשם המוסד, כי הוא אינו יכול לפעול בשם בודדים, כלומר, בלי אישיות משפטית בתנאים הכלכליים של היום אי-אפשר לזרז. לאיזה סוג של אישיות משפטית יכולה להכנס האוניברסיטה העברית? יש נטייה לעשות אותה חברה, אבל הוחלט שלא יתכן שהאוניברסיטה תהיה חברה בע"מ. בדרך כלל האוניברסיטה וכל בתי הספר הגבוהים מאוגדים כאישיות משפטית על סמך החוק העותומני של האגודות העותומניות. החוק הזה ישן נושן והוא אינו עונה על צרכי הזמן. הוא פתוח ופרוץ, אבל מחוסר ברירה המוסדות להשכלה גבוהה נזקקים לצורה הזאת של אישיות משפטית.

י. קליבנוב:

אני חושב שאתה טועה. האוניברסיטה מאוגדת בתור חברה מוגבלת.

מר אילון:

דבר אחד ברור שאם אנו כותבים חוק מיוחד למועצה להשכלה גבוהה וברור שהמועצה הזאת צריכה להיות אישיות משפטית, הרי הדרך המכובדת ביותר היא לתת לה את החברה כאישיות משפטית לפי החוק הזה, והיא לא תצטרך להרשם כחברה בע"מ.

היו"ר ש. פרסיץ:

שמעת את דברי כדורי? הוא אמר שאתם קובעים זאת צריכה להיות צורה זאת, אבל יש אוניברסיטאות שאינן מתאימות לצורה זאת, למשל האוניברסיטה של תל-אביב. היא צריכה להיות באיזה צורה משפטית אבל לאו דוקא בצורה מעודדת זאת של תאגיד.

א. רזיאל-נאור:

מדוע לא יכול להיות כתוב אישיות משפטית?

מר אילון:

תאגיד - זאת אישיות משפטית.

י. ש. רוזנברג:

האם לא יכולים להיות סיבוכים משפטיים קשים מאד? בחוק הרושמות שלנו ישנם סעיפים האומרים איך קובעים, איך נתבעים, איך פועלים. פה אתה עושה אישיות משפטית גוף, ואינך יודע איך הוא יפעל. לדעתי יכולים להיות סיבוכים. יגישו תביעה נגד תל-אביב, את מי יתבעו? את ראש העיריה? את הרקטור? איך פועל התאגיד הזה?

מר אילון:

הסעיף הזה הוא סעיף שגרתו שאנו מכניסים אותו בכל חוק והוא הכרחי, ואומר כמה מלים בקשר למהות של הסעיף הזה. למשל, בחוק החברות אני מוכרח לכתוב כיצד החברה פועלת משום שאני מגביל אותה. הסעיף הזה אינו בא לומר אלא שהמוסד - אם זה יהיה האוניברסיטה - סינו כאדם פיסי, זה מה שכתוב בסעיף הזה. לולא הסעיף הזה, אם ישנה איזה טענה או דברים כלפי המוסד, צריך את כל חברי המוסד לתבוע כי מבחינה משפטית האדם הפיסי הוא אדם שאפשר לתבוע אותו. אם נאשר את המושג הזה אפשר למנוע איזה פיקציה משפטית שמוסד הוא כאילו בן-אדם ואפשר לתבוע, להתווכח עמו.

י. ש. רוזנברג:

אם אחד מחברי המוסד בחוץ-לארץ, אתה לא יכול לתבוע אותו.

מר אילון:

אם זה תאגיד, הכלל הוא משאירים את ההפלה לנהל כי ממילא מתחלפים האנשים והנכס נשאר נכס. למשל "אגד". אם אני מגיש תביעה נגד "אגד", אני לא תובע את כל 4.000 חברי "אגד", כי אילו "אגד" לא היה תאגיד הוא היה צריך להגיש רשימה של 4.000 חברי הקואופרטיב שאפשר לתבוע אותם. אם הסעיף הזה לא יהיה נצטרך את המוסד להשכלה גבוהה להכניס באחת הצורות הקיימות היום בתור אישיות משפטית. הצורות הקיימות כיום הן: אגודה שיתופית, זה לא מתאים למוסד להשכלה גבוהה. "אגד" זאת אגודה שיתופית שהיא אישיות משפטית לפי חוק האגודות. ישנן חברות שיתופיות, אלה הן 4 צורות שבהם כל מוסד במדינה עושה עצמו לאישיות משפטית. ארבעת הצורות האלה אינן מתאימות למוסד להשכלה גבוהה. על כל פנים הדרך המקובלת ביותר להפוך את המוסד לאישיות משפטית היא לכתוב זאת באותו חוק עצמו.

י. קליבנוב:

הנוסח צריך להיות: "שלמוסד תהיינה זכויות של תאגיד קשור לזה ולזה..".

ס ע י ף 13

היו"ר ש. פרסיץ:

אני חפצה לשאול: המלה משקית הופכת גם פעולה תקציבית, פה לא נאמר - משקית תקציבית.. מה פרוש המלה "במסגרת תקציבו"?

י. שריד:

הוא קובע את התקציב והוא פועל.

היו"ר ש. פרסיץ:

ברישא כתוב: "עניניו האקדמיים והמינהליים במסגרת תקציבו". הענינים האקדמיים והמינהליים כאילו צומצמו על ידי זה שפה כתוב במסגרת תקציבו. מה זה במסגרת תקציבו? פרוש הדבר שלענין זה יכול מישהו להתערב. כך אני מבינה זאת. האוניברסיטה אומרת שהיא לא יכולה לחיות על מה שנותנים לה והיא חפצה לעוד תקציבים, והיא הקימה את חוג שוחרי האוניברסיטה, היא חפצה ליצור אגודה כזאת או אגודה אחרת וכו' וכו', והיא תעשה את הדברים האלה. לפי הסעיף הזה היא בשאית לעשות זאת או לא, או יכול מישהו להתערב? התכנית יכולה לקבוע את מסגרת התקציב, אבל איך לבנות את התקציב, זאת שאלה אחרת כי יש לנו דרכים איך לבנות את התקציב.

י. סמילנסקי:

השאלה שלי האם אין סתירה בין סעיף 8 ובין סעיף 13. מה יהיה אם הכללים שקובעת המועצה התנגשו, גם "כטוב בעיניו" של כל מוסד?

י. ש. רוזנברג:

אני מוכן לעשות לסמילנסקי. דומני שיש הבדל בין "לכלכל" ובין לקבל הכרה. פה לא כתוב שמוסד הוא בן-חורין הוא צריך לקבל את ההכרה אבל את ההכרה הוא בן-חורין. אלא "מוסד מוכר הוא בן-חורין לכלכל...". איננו מקבל את ההכרה כי כל זמן שיש לו את ההכרה הוא בן-חורין.

מה זאת אומרת במסגרת תקציבו? למשל במסגרת עניניו האקדמיים הוא רוצה להכנס להוצאות גדולות כדי לעשות מחקר גדול, זה לא במסגרת תקציבו?

י. שריד:

הוא העמיד תקציב אחר בגרעון, זה גם תקציבו.

י. ש. רוזנברג:

קורים דברים שפועלים לא לפי התקציב, לשם מה לנו המלים האלה? שריד צודק. כאן הם יכולים לסדר איזה תקציב שהם רוצים, לסדר תקציב בגרעון. אני חושב שצריכים להוציא את המלים האלה.

היו"ר ש. פרסיץ:

אם אנו נוציא את המלים במסגרת תקציבו, אנו צריכים בסוף לכתוב: "...וכל פעולה מדעית, משקית, חינוכית תקציבית אחרת.

ד"ר אבידור:

הענין "במסגרת תקציבו" הוכנס לכאן לאחר דיון, כי אנו נותנים למוסדות להשכלה גבוהה חופש רב כל כך שיש בו כפילות, אם כי משרד המשפטים הסכים לק. לדעתי "בן-חורין" ו"כטוב בעיניו" זה אותו הדבר, אמרו לי שישאר כך. עם כל זאת רציתי לתת הנחיה והדרכה שתורשם בחוק בקביעת התקציב. אם כי אנו נותנים להם חופש אקדמאי, אתם רוצים עוד רקטור, אתם רוצים עוד פקולטות, בתוך התקציב שלכם עשו כטוב בעיניכם, ולכן הוכנסו מלים אלה. אמנם אתם בני חורין אבל דעו לכם שבכל זאת קיימת מסגרת תקציבית.

י. ש. רוזנברג:

מבחינת עצה טובה?

ד"ר אבידור:

בכל הדברים של מינויים מורים, העלאות ממדריכים לפרופסור חבר, ומפרופסור חבר עד לפרופסור, כל זה עולה עשרות אלפי לירות. לכן אנו אומרים להם, בכל הדברים האלה השיקולים חופשיים, אבל תמיד ישנן המגבלות של התקציב.

א. רזיאל-נאור:

מוסד חופשי שהוא בן-חורין, הוא חופשי לעשות במסגרת תקציבו בענינים המנהליים והאקדמיים כטוב בעיניו. איך לפרש את הסתירות בין כטוב בעיניו וההגבלות? צריכים לפרש זאת כתוספת, כי הוא חופשי לעשות כטוב בעיניו במסגרת החוק והתקנות.

אני מציעה להוסיף עוד סעיף אחד כסעיף

13 ב' אשר בו תהיה הגדרה יותר מדוייקת בנוגע לחופש ההוראה. אני מציעה להוסיף סעיף אשר בו ייאמר: נתמנה מורה במוסד, לא יוטלו הגבלות על חופש דעותיו ותוכן הוראתו וכל פעולה מדעית אחרת שהוא עוסק בו.

ח. מגורי-כהן:

פה מדובר על מוסד ולא על מורה.

א. רזיאל-נאור:

ההגבלות הללו יכולות להיות מוטלות בדרכים שונות. הן יכולות להיות הגבלות על המוסד כולו, והן יכולות להיות הגבלות על פרט במוסד.

י. סמילנסקי:

מה תעשה עם במוסד דתי מישהו שיקר?

י. שריד:

אם קיים מוסד דתי ומורה יבוא וילמד
שם, אבל הוא יתחיל ללמד בניגוד לרוח
הכללית של המוסד, המוסד יפטר אותו. אם אנו מסירים כל הגבלה,
אותו מורה יכול לשבת בבר-אילן ולהפוך להם את כל המוסד מבפנים, לא
יוכלו לשאת אותו. זה מוסד שמלכתחילה נועד כמוסד דתי. אבל נניח
שלא צריך לפרש יתר על המידה.

היו"ר ש. פרסיץ:

נשארו לנו עוד מספר סעיפים.
אני מבקשת את החברים להכין הערותיהם
לעשרת הסעיפים האחרונים, ובעוד שבוע ניגש לקריאה השניה של החוק,
נדון עליהם.

אני סוגרת את הישיבה.

הישיבה ננעלה בשעה 13.00